

Τίτλος Μαθήματος	Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο				
Κωδικός Μαθήματος	ΕΔΙ59				
Τύπος Μαθήματος	Υποχρεωτικό				
Επίπεδο	Μεταπτυχιακό				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	3 ^ο Εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Δρ Συκιώτη Αικατερίνη				
ECTS	10	Διαλέξεις / Εβδομάδες	13	Εργαστήρια / Εβδομάδες	
Στόχοι Μαθήματος	<p>Η Θεματική Ενότητα Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο, που τοποθετείται στο τρίτο εξάμηνο, είναι υποχρεωτική και καταλαμβάνει σημαντική θέση στα περιεχόμενα του προγράμματος. Στόχος της είναι η κατανόηση από μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών/ φοιτητριών του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος των βασικών εννοιών του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου.</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές/ τριες με τα βασικά νομοθετήματα του ενωσιακού ποινικού δικαίου και τις θεμελιώδεις διατάξεις αυτών. Να γνωρίζουν το ρόλο που διαδραματίζουν τα ευρωπαϊκά νομικά κείμενα στη θέσπιση της εθνικής νομοθεσίας και τη διαμόρφωση της νομολογίας των εθνικών ποινικών δικαστηρίων. Να μπορούν να αναζητούν το νόημα των ευρωπαϊκών κειμένων με τη βοήθεια ιστοριοβουλητικής ερμηνείας και με λογικοσυστηματική προσέγγιση.</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η εμβάθυνση σε ορισμένα εγκλήματα ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου. • Η κατανόηση του δικονομικού ποινικού δικαίου και των προεκτάσεών του. • Η γνώση σχετικά με τις οδηγίες της ΕΕ για τα δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων. • Η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. • Η ανάλυση των ευρωπαϊκών οργάνων ποινικής καταστολής • Η διερεύνηση των θεμελιωδών αρχών του ενωσιακού ποινικού δικαίου				
Προαπαιτούμενα	N/A		Συναπαιτούμενα	N/A	
Περιεχόμενο	1. Εισαγωγή στο Ευρωπαϊκό ποινικό Δίκαιο. Βασικές έννοιες, κύρια				

Μαθήματος	<p>χαρακτηριστικά. Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Η ανάπτυξη του ουσιαστικού ποινικού δίκαιου στο πλαίσιο της Έυρωπαϊκής Ένωσης. (διαφθορά, νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.) 3. Η ποινική δικονομία της Έυρωπαϊκής Ένωσης (Ρύθμιση δικαιωμάτων υπόπτων και κατηγορουμένων από τις Οδηγίες της ΕΕ, Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης) 4. Θεμελιώδεις Αρχές του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.(Αρχή της νομιμότητας, Αρχή της αναλογικότητας, Τεκμήριο Αθωότητας) 5. Η αρχή ne bis in idem 6. Τα ευρωπαϊκά όργανα ποινικής καταστολής.(Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, Eurojust) 7. Europol
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	Διαλέξεις/ παρουσιάσεις/οπτικοακουστικό υλικό/ φόρουμ συζήτησης
Βιβλιογραφία	<p><u>ΒΑΣΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ</u></p> <p>Καϊάφα- Γκμπάντι Μ. – Θεόδωρος Παπακυριάκου, « Στοιχεία Ενωσιακού Ποινικού Δικαίου» Εκδόσεις Σάκκουλα Β' Έκδοση (2019)</p> <p><u>ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωστόπουλος Η. «NE BIS IN IDEM», Ευρωπαϊκες και Διεθνείς Όψεις, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα(2008) • Αναγνωστόπουλος Η., «Τα δικαιώματα διερμηνείας μετάφρασης και ενημέρωσης. Ηνομολογιακή πρόσληψη και ο νέος ΚΠΔ» σε : «Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020) • Δαλακούρας Θ., Ποινικές Δικονομικές Διατάξεις Διεθνών Κειμένων, Νομική Βιβλιοθήκη 2011 • Ζέρβα Χ., « Εξωχώριες εταιρείες και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες ενέργειες.» ΠοινΔικ (2001) • Καϊάφα – Γκμπάντι Μ., Λόγοι και όρια των αναγκαίων περιορισμών του Ποινικού Δικαίου., Νομική Βιβλιοθήκη 2020 • Καϊάφα – Γκμπάντι Μ., « Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Συνθήκη της Λισαβόνας» Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ (2011) • Καϊάφα – Γκμπάντι Μ, Ποινική Νομοθεσία της Ετρωπαϊκής

Ένωσης και Ελληνική Νομοθεσία Ενσωμάτωσης, Νομική Βιβλιοθήκη , 2008

- **Καϊάφα – Γκμπάντι Μ.**, « Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος: Μεταξύ διεθνούς ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας», ΠοινΧρ (2007)
- **Καϊάφα – Γκμπάντι Μ.**, «Νομολογία ΔΕΕ σε ποινικές υποθέσεις : Το σύγχρονο ενωσιακό πεδίο και οι προκλήσεις του μέσα από το παράδειγμα επιλεγμένης νομολογίας για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύληψης και την αρχή “ne bis in idem”, σε: «Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020)
- **Καμπέρου – Ντάλτα Ε.** , Ο ν.3691/2008 για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, ερμηνευτική προσέγγιση του νόμου και διεθνές ποινικό πλαίσιο , 2009.
- **Καρράς Α.** , Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 5^η έκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2017
- **Επιμέλεια: Λ. Κοτσαλής** «Ευρωπαϊκή σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου & ποινικό δίκαιο» (συνεργασία): Μ. Μαργαρίτης, Ι. Χαμηλοθώρης, Σ. Τσακυράκης, Δ. Κιούπης, Α. Τζαννετής, Γ. Τριανταφύλλου, Ι. Ανδρουλακης, Μ. Γαλανού, Π. Χριστόπουλος, Π. Γιαννακούρας, Μ. Κατσογιάννου, Α. Παναγοπούλου, Σ. Σπηλιάκος, Γ. Τσόλιας, Χ. Καραμπέλης, Β. Χειρδάρης Νομική Βιβλιοθήκη (2014).
- **Κωνσταντινίδης Α.**, «Η Αρχή της Παγκόσμιας Δικαιοσύνης - Επίκαιρα ζητήματα» Ποιν Χρ (2017), σελ 161 επ.
- **Κωνσταντινίδης Α.**, Δυαδικές κυρώσεις και “ne bis in idem”, σε: Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020)
- **Μυλωνόπουλος Χ.**, «Το ευρωπαϊκό ποινικό δίκαιο μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας», ΠοινΧρ (2011), σελ.81
- **Μυλωνόπουλος Χ.**, «Προβλήματα διεθνούς ποινικού δικαίου στη νομοθεσία περί διαφθοράς», ΠοινΧρ (2015), σελ 241 επ.
- **Μυλωνόπουλος Χ.** «Χωρεί έκδοση στις ΗΠΑ για νομιμοποίηση

κρυπτονομισμάτων (bitcoin) προερχόμενων από εγκληματική δραστηριότητα; ΠοινΧρ (2018), σελ 177επ.

- **Μυλωνόπουλος Χ.** « Διεθνές Ποινικό Δίκαιο και Σύγχρονη Πραγματικότητα» 1^ο Διεθνές Συνέδριο ΙΕΔΠΔ, 2016, Π.Ν. Σάκκουλας.
- **Μυλωνόπουλος Χ.** « Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο», Νομική Βιβλιοθήκη, 2021
- **Ναζίρης Ι.** Η άνωθεν επιβολή «ευρωπαϊκών δικονομικών προταγμάτων στο παράδειγμα της οικονομικής εγκληματικότητας μέσω εξωχώριων εταιρειών σε : Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020)
- **Νικολόπουλος Γ.,** Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής, Νομική Βιβλιοθήκη 2008
- **Παρασκευόπουλος Ν.** , «Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και ανθρώπινα δικαιώματα, σε: Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, «καθαρή» ή ελεύθερη κοινωνία;» Πρακτικ'Δ' Συνεδρίου ΕΕΠ, (2007), σελ. 199 επ.
- **Παύλου Σ. –Δημήτρινας Γ.** Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στη διαχρονική της διαχρονική της διάσταση. Από το ν. 2331/1995 στο ν. 3691/2008, Π.Ν. Σάκκουλας
- **Πατσαβέλλας Λ.** «Οι νομοθετικές και επιχειρησιακές πρωτοβουλίες της ΕΕ για την καταπολέμηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες – Οι νεότερες εξελίξεις», ΠοινΧρ (2006), σελ. 367 επ.
- **Πλιάκος Αστέρης Δ.** «Το Δίκαιο της ΕΕ», Νομική Βιβλιοθήκη, (2018)
- **Συμεωνίδου -Καστανίδου Ε.,** «Οργανωμένο έγκλημα και τρομοκρατία, σύγχρονες εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη» (2005)
- **Τζανετής Α.** «Η Εθνική (Συνταγματική) ταυτότητα και η παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων ως λόγοι μη εκτέλεσης του ΕΕΣ. Ο διάλογος μεταξύ ΔΕΕ και Ανώτατων Εθνικών Δικαστηρίων για τη σχέση μεταξύ ενωσικού δικαίου και εθνικών Συνταγμάτων» σε : «Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και

	<p>Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τζέμος Β. Γ.(Επιμ.), «Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, Ερμηνεία κατ'άρθρον», Νομική Βιβλιοθήκη (2019) • Τσάκαλης Ι. « Η ποινικοποίηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στον ενωσιακό χώρο υπό το πρίσμα της Οδηγίας (2015/849 ΕΕ) και των πρόσφατων νομοθετικών πρωτοβουλιών» ΠοινΧρ (2016) • Τσιακουμάκη Ν., Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, Νομική Βιβλιοθήκη 2019 • Τσόλκα Ο. « Το τεκμήριο αθωότητας και η συμμετοχή του κατηγορουμένου στην ποινική διαδικασία: Επί της Οδηγίας 2016/343 ΕΕ και του εσωτερικού νόμου ενσωμάτωσης» σε: «Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020) • Φράγκος Κ.. «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» Εκδόσεις: Σάκκουλας 2015 • Χαμηλοθώρης Ι – Ζημιανίτης Δ. – Μητσιλέγκας Β., «Η επίδραση του Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου στην ελληνική ποινική έννομη τάξη, Νομική Βιβλιοθήκη (2014) • Χαραλαμπάκης Α. « Οι πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις στο χώρο του ποινικού δικαίου», Ποιν Χρ (2003) , σελ. 865 επ. • Χαραλαμπάκης Α., «Ο νέος Ποινικός Κώδικας – Συνοπτική ερμηνεία κατ' άρθρο», Νομική Βιβλιοθήκη (2019) • Χαραλαμπάκης Α., « Οι σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις στο Σχέδιο του νέου ΠΚ», Ποιν Δικ (2019) • Χριστιανός, « Εισαγωγή στο Δίκαιο της ΕΕ», Νομική Βιβλιοθήκη, (2010) • «Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Τάσεις και Προκλήσεις» Επιμέλεια: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη (2020) • Σύγχρονες Εξελίξεις του Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου, Πρακτικά Συνεδρίου, Νομική Βιβλιοθήκη (2017). • Broek, Melissa van den “Preventing Money Laundering: A Legal Study on the Effectiveness of Supervision in the European Union”
--	--

(2015) Eleven International Publishing

- **Cocoşatu - Mădălina** “Provisions on Cooperation with the Member States of the European Union in Application of Framework Decision no. 2002/584/JHA of the Council of the European Union Regarding the European Arrest Warrant” Acta Universitatis Danubius, Danubius University Press, Τόμος 9, Τεύχος 1 (2017), σελίδες 99-106
- **Eser A.** “Human Rights Guarantees for Criminal Law and Procedure in the EU-Charter of Fundamental Rights”, 01/2009, OpenAIRE, (2009)
- **Helmut Satzger** «International and European Criminal Law», (2012) Beck Hart
- **Kempen, P.H.P.H.M.C. van; Bemelmans, J.H.B** “EU protection of the substantive criminal law principles of guilt and ne bis in idem under the Charter of Fundamental Rights: Underdevelopment and overdevelopment in an incomplete criminal”, New journal of European criminal law, Τόμος 9, Τεύχος 2, SAGE Publications, (2018)
- **König, Franca; Trauner, Florian** “From Trevi to Europol: Germany's role in the integration of EU police cooperation” Journal of European Integration: A member state like any other? Germany and the European integration of core state powers, 02/2021, Τόμος 43, Τεύχος 2, (2021)
- **Lelieur, Juliette** “‘Transnationalising’ Ne Bis In Idem: How the Rule of Ne Bis In Idem Reveals the Principle of Personal Legal Certainty, Utrecht law review, 09/2013, Τόμος 9, Τεύχος 4 9 (2013)
- **Luchtman, Michiel; Vervaele, John** “European Agencies for Criminal Justice and Shared Enforcement (Eurojust and the European Public Prosecutor’s Office, Utrecht law review, Τόμος 10, Τεύχος 5 (2014)
- **Nadine Thwaites** “EUROJUST: Beacon in EU Judicial Co-operation In Revue internationale de droit penal” Volume 77, Issue 1-2, 2006, pages 293 to 298
- **Publications Office of the European Union** “Rights in practice : access to a lawyer and procedural rights in criminal and European arrest warrant proceedings.”, (2019)

- **Ruggeri - Stefano** “Human Rights in European Criminal Law: New Developments in European Legislation and Case Law”, Springer International Publishing AG (2015)
- **Sarah Léonard Christian Kaunert** “Introduction — Beyond EU Counter-terrorism Cooperation: European Security, Terrorism and Intelligence” (2013), Palgrave Macmillan, London
- **Tatu Hyttinen, Salla Heinikoski** “Justification of supranational criminal law – Analysis of collective securitization in the EU-level harmonization of money laundering provisions”(2019) Maastricht Journal of European and Comparative Law, volume 26, SAGE Publications pages 815-832

Διαδικτυακές Πηγές

- ΟΔΗΓΙΑ 2010/64/ΕΕ :<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0064>
- ΟΔΗΓΙΑ 2012/13/ΕΕ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0013&qid=1601717120797&from=EN>
- ΟΔΗΓΙΑ 2013/48/ΕΕ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0048&qid=1601717198657&from=EN>
- ΨΗΦΙΣΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (2009/С 295/01):
<https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:295:0001:0003:EL:PDF>
- Σύμβαση PIF: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3AI33019>
- Οδηγία ΕΕ (2017/1731): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A4309224>
- Οδηγία ΕΕ (15/849): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3AI33167>
- <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9DAB3A62817A590A4B82603ACB9E4F12?text=&docid=205205&pageIndex=0&doclang=EL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=711450>

	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.eurojust.europa.eu/ • https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eppo/ • https://www.youtube.com/watch?v=5z-EnlqOipo • https://www.youtube.com/watch?v=KyoOPnr6zEc • https://www.youtube.com/watch?v=lcGoOeHdHzQ
Αξιολόγηση	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε διαλέξεις και δραστηριότητες : 10% • Εργασία : 20% • 2 online quiz : 20% • Εξετάσεις : 50%
Γλώσσα	Ελληνική